«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ

«Әлеуметтану»кафедрасы

Бекітемін
ӘҒФ деканы
_______ Б.Ж.Сомжүрек
_________2024 ж.

___________6В11405-Әлеуметтік жұмыс_______________
(білім беру бағдарламасының коды және атауы)

білім беру бағдарламасы бойынша білім алушылар үшін
_________BMAZH Босқындар мен мигранттармен әлеуметтік жұмыс технологиялары___**пәні бойынша**
(пәннің коды жәнеатауы)
________SWSP Әлеуметтік жұмыс технологиясы__
___ (модульдің коды және атауы)

Оқу (модульдік) жұмыс бағдарламасы (Syllabus)

Астана, 2024

_________ BMAZH Босқындар мен мигранттармен әлеуметтік жұмыс технологиялары_____
(пәннің коды және атауы)
пәні бойынша оқу (модульдік) жұмыс бағдарламасы (Syllabus)
_____________________6B11405-Әлеуметтік жұмыс______________
(білім беру бағдарламасының коды және атауы)

білім беру бағдарламасы негізінде әзірленген.

Құрастырушы / Құрастырушылар (қолы) PhD, доцент м.а., Байгабылов Н.О., аға оқытушылар Досмурзаева Д.О., .Исахова Г.Д.

(*лауазымы, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, аты-жөні, әкесінің аты*)

«___Әлеуметтану______» кафедрасының отырысында қарастырылды, хаттама №10_ «_16_» _______05___ 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі (қолы) ә.ғ.к., аға оқытушы Мухамбетова К.А.
(*ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, аты-жөні, әкесінің аты*)

Факультеттің оқу-әдістемелік комиссиясының отырысында мақұлданды, хаттама №9_ «_30_» __05___ 2024_ ж.

Факультеттің ОӘК төрағасы (қолы) п.ғ.к., профессор Аубакирова Ж.К.
(*ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, аты-жөні, әкесінің аты*)

***Келісілді:**

Кафедра меңгерушісі (қолы) ә.ғ.к., аға оқытушы Мухамбетова К.А.
(*ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы, аты-жөні, әкесінің аты*)

* *Силлабустың мазмұны бітіруші кафедрамен келісіледі.*

ТҮСІНІКТЕМЕ ХАТ

1. **Пәннің қысқаша сипаттамасы:** Босқындар және мигранттармен әлеуметтік жұмыс технологияларыпәні мигранттармен жұмыс істеуде әлеуметтік жұмыстың әдістері мен технологияларын қолданудың ерекшеліктерімен, мигранттардың әр түрлі қабаттарымен және нақтылы топтарымен әлеуметтік жұмыс түрлерінің технологиялары және әдістерімен таныстырады.Аталған дағдылар мен іскерліктерді дамыту үшін бұл арнайы пәні, әлеуметтік жұмыс мамандығы білім алушыларының білім беру бағдарламасына енгізілді. Пән практикалық зерттеу дағдыларын дамытуға және оның нәтижелерін ғылыми мәтін тұрғыда ұсынуға бағытталған.

Пәннің мақсаты	**Білім беру бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелері (ОН)***	**Пән бойынша күтілетін оқыту нәтижелері (ОН)** Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:
Босқындар және мигранттармен әлеуметтік жұмыс технологияларыпәні болашақ мамандарға көші-қон ағымдары туралы теориялық білім және практикалық зерттеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталады.	Бұл пән мигранттар мен босқындарды әлеуметтік бейімдеу бойынша әлеуметтік жұмыстың технологиялық аспектілерін олардың ең тиімдісін анықтау үшін мигранттармен және олардың отбасыларымен әлеуметтік жұмыстың заманауи тәжірибесін зерттеу негізінде ашады.	Халықтың әртүрлі әлеуметтік топтарының өмірлік ерекшеліктерін анықтау және әлеуметтік көмек пен қорғау бағдарламасын әзірлеу мақсатында олардың өмірлік қиын жағдайларына кешенді бағалау жүргізу, өмірлік қиын жағдайларға тап болған адамдардың физикалық, психологиялық, әлеуметтік денсаулығын қамтамасыз ету үшін әлеуметтік жобаларды құруға қатысу.

**Білім беру бағдарламасына сәйкес*

2. **Пререквизиттер:** Заманауи әлемдегі әлеуметтік процестердің жаһандануы,Әлеуметтік жұмысты заңнамалық қамтамасыз етудің халықаралық және ұлттық негіздері, Супервизияға кіріспе.

Постреквизиттер: Әлеуметтік бағдарламаларды дамыту технологиялары, Әлеуметтік жұмыстағы іскерлік қарым-қатынас: стратегия, тактика және техника, Әлеуметтік жұмыстағы басқарудың теориясы мен тәжірибесі, Әлеуметтік жұмыстағы кейс-менеджмент.

3. Оқу жоспарынан көшірме

Курс:2курс
Семестр:7
Кредит саны: 4 кредит - ҚР, ECTS - 6

Сабақ түрі	**Жалпы сағат саны**
Дәрістер	30
Тәжірибелік сабақтар	30
Семинар сабақтар	
Зертханалық сабақтар	

Білім алушының өзіндік жұмыстары (БӨЖ)	120
Барлығы	180

4.Модульдер бойынша пәннің тақырыптық жоспары

(академиялық сағатта)

Модуль №	**Модульдің атауы**
1	Миграцияның теориялық-әдіснамалық негізі
2	Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың практикалық көмек формалары

Дәріс сабақтары				
Апталар №	**Модуль №**	**Дәріс тақырыбының атауы**	**Сағат саны**	**Оқытудың түрлері мен әдістері**
1	1	Халық миграциясының классикалық және қазіргі теориялары.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
2	1	Қазіргі миграциялық процестерінің мәні мен олардың динамикасы.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
3	1	Мигранттар әлеуметтік саясаттың объектісі.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
4	1	Мигранттардың әлеуметтік және гендерлік портреті.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
5	1	Мигранттардың бейімделуіндегі әлеуметтік-мәдени ерекшеліктер.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
6	1	Мигранттарды бейімдеудегі халықаралық технологиялар мен үлгілер.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
7	1	Халықтың көші-қон процестерін зерттеудің әдістемелік аспектілері.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
8	2	Еңбек мигранттарымен әлеуметтік жұмыс.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
9	2	Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың заманауи технологиялары.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
10	2	Әлеуметтік жұмыскердің мигранттармен жұмыс жасаудағы біліктілігі.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
11	2	Мигранттардың құқықтары мен мүмкіндіктері.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
12	2	Мигранттарға бағытталған әлеуметтік көмек формалары мен әлеуметтік қамсыздандыру	2	Аралас формада.

		шаралары.		
13	2	Қазақ босқындары - миграциялық процес акторы.	2	Аралас формада.
14	2	Қазақ диаспорасы.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
15	2	Трансмигранттар.	2	Академиялық дәріс, интерактивтік түрде
БАРЛЫҒЫ			30	

Тәжірибелік (семинар) сабақтар				
Апталар №	**Модуль №**	**Тәжірибелік (семинар) сабақ тақырыбының атауы**	**Сағат саны**	**Оқытудың түрлері мен әдістері**
1	1	Халық миграциясының классикалық және қазіргі теориялары. 1. Е. Равенштейн «Миграция заңдылығы» еңбегі. 2. Эверетт С. Лидіңмиграция теориясы. 3. Х.Г. Дунканның «Ұрпақаралық ассимиляция» теориясы.	2	конспект
2	1	Қазіргі миграциялық процестерінің мәні мен олардың динамикасы. 1. Миграцияға әсер ететін негізгі факторлары және тенденциялар. 2. Қазақстан Республикасындағы миграциялық үрдістердің теориялық және құқықтық аспектілері. 3. Қазақстандағы қазіргі миграциялық үрдістер.	2	Реферат
3	1	Мигранттар әлеуметтік саясаттың объектісі. 1. Миграция динамикасының әлеуметтік-экономикалық және саяси факторлары. 2. Ішкі миграция 3. Эмиграция 4. Иммиграция	2	Конспект, баяндама
4	1	Мигранттардың әлеуметтік және гендерлік портреті. 1. Қауіпсіз, реттелген және тұрақты көші-қонға арналған жаһандық шарт құжатын талдау. 2. Көші-қон деректерінде гендерлік қатынасты енгізу шкаласы.	2	Презентация

		3. Жаһандық деңгейдегі гендерлік және көші-қон туралы деректер көздері.		
5	1	Мигранттардың бейімделуіндегі әлеуметтік-мәдени ерекшеліктер. 1. Әлеуметтік-мәдениет тұжырымы. 2. Қазіргі жағдайдағы миграцияның әлеуметтік-мәдени аспектілері. 3. «Замануи көшпенділер» тұжырымы. 4. Миграцияның әлеуметтік-мәдени салдары. 5. Интеркультурализм.	2	Презентация
6	1	Мигранттарды бейімдеудегі халықаралық технологиялар мен үлгілер. 1. Еңбек мигранттарымен әлеуметтік жұмыс технологиясы 2. Қоныс аударушылардың жаңа тұрғылықты жерлеріне бейімдеу мен интеграция жасау әдістері. 3. Мигранттармен кейс-менедмент.	2	Презентация
7	1	Халықтың көші-қон процестерін зерттеудің әдістемелік аспектілері. 1. Миграцияны зерттеудегі батыстық тәсілдер 2. Халықтың кеңістіктегі ұтқырлығы: көрсеткіштер, 3. категориялар мен типологиялар 4. Көші-қонды модельдеу және басқару. 5. Мәліметтерді жинау әдісі және далалық жұмыс	2	Зерттеу дизайн құрастыру
8	2	Еңбек мигранттарымен әлеуметтік жұмыс. 1. БҰҰ конвенциясын түсінудегі еңбек мигрант. 2. Еңбек мигранттарымен тұрғылықты жері бойынша жұмыс тәсілдері. 3. Еңбек мигранттарымен халықаралық жұмыс.	2	Баяндама
9	2	Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың заманауи технологиялары.	2	Презентация

		1. Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың пәні мен әдістері. 2. Мигранттармен және олардың отбасы мүшелерімен әлеуметтік жұмысты ұйымдастыру. Топтың негізгі қажеттіліктері. Жұмыстың әдістері мен формалары 3. Идентификация және мигранттар.		
10	2	Әлеуметтік жұмыскердің мигранттармен жұмыс жасаудағы біліктілігі. 1. «Әлеуметтік жұмыс және әлеуметтік саланың басқа да кәсіптері» кәсіптік стандарты. 2. Әлеуметтік жұмыскер кейс-менеджер қызметтері. 3. Қиын өмірлік жағдайға ұшыраған адамдармен әлеуметтік жұмыскердің кәсіби қызметтері.	2	Эссе
11	2	Мигранттардың құқықтары мен мүмкіндіктері. 1. Көші-қон циклі бойынша мигранттарға қолдау көрсетудің жалпы үлгісі. 2. Қабылдаушы елдердегі мигранттарға қолдау көрсету жұмыстары. 3. Мигранттарға құқықтық кеңес және заңгерлік көмек. 4. Мигранттардың құқықтарын жүзеге асыру.	2	Топтық жұмыс
12	2	Мигранттарға бағытталған әлеуметтік көмек формалары мен әлеуметтік қамсыздандыру шаралары. 1. Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасы. 2. Миграция және адами капитал саясаты. 3. Миграциялық ағымды басқару технологиялары.	2	Баяндама
13	2	Қазақ босқындары - миграциялық процес акторы. 1. Тарихи-әлеуметтанулық шолу жасау. 2. көші-қон жолдарына географиялық	2	Эссе

		аспектіде талдау.		
14	2	Қазақ диаспорасы. 1. Қазақ диаспорасының қоныстану аймақтарына карта жасау. 2. Қазақ диаспорасының демографиялық өсіміне статистикалық кесте жасау.	2	Кесте құрастыру
15	2	Трансмигранттар. 1. Халықаралық көші-қонның субъектісі, анықтамасына сыни талдау. 2. Трансмигранттарға әсер ететін саяси, экономикалық, әлеуметтік факторларды сұрыптау. 3. Трансмигранттар бойынша зерттеулерге әдеби шолулар.	2	Әдеби шолу
		БАРЛЫҒЫ:	**30**	

БӨЖ				
Апталар №	**Модуль №**	**БӨЖ тақырыбының атауы. БӨЖ тапсыру мерзімі**	**Сағат саны**	**Оқытудың түрлері мен әдістері**
1	1	Халық миграциясының классикалық және қазіргі теориялары.	8	Конспектілеу
2	1	Қазіргі миграциялық процестерінің мәні мен олардың динамикасы. тақырыбы бойынша	8	Хронологиялық кесте құрастыру
3	1	Мигранттар әлеуметтік саясаттың объектісі.	8	Баяндама жасау
4	1	Мигранттардың әлеуметтік және гендерлік портреті.	8	Халықаралық зерттеулерге шолу жасау.
5	1	Мигранттардың бейімделуіндегі әлеуметтік-мәдени ерекшеліктер.	8	Отандық еңбектерге шолу жасау.
6	1	Мигранттарды бейімдеудегі халықаралық технологиялар мен үлгілер.	8	Кесте құрастыру
7	1	Халықтың көші-қон процестерін зерттеудің әдістемелік аспектілері.	8	Зерттеу дизайн құрастыру
8	2	Еңбек мигранттарымен әлеуметтік жұмыс.	8	Мәселелік талқылау.Баяндама

9	2	Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың заманауи технологиялары.	8	Презентация дайындау
10	2	Әлеуметтік жұмыскердің мигранттармен жұмыс жасаудағы біліктілігі.	8	Заңнамалық құжаттармен жұмыс.
11	2	Мигранттардың құқықтары мен мүмкіндіктері.	8	Заңнамалық құжаттармен жұмыс. Баяндама.
12	2	Мигранттарға бағытталған әлеуметтік көмек формалары мен әлеуметтік қамсыздандыру шаралары.	8	Заңнамалық құжаттармен жұмыс.Баяндама.
13	2	Қазақ босқындары - миграциялық процес акторы.	8	Диаграмма құрастыру.
14	2	Қазақ диаспорасы.	8	Баяндама
15	2	Трансмигранттар.	8	Баяндама/Презентация дайындау.
БАРЛЫҒЫ			120	

5. Пәннің қысқаша ұйымдастырушылық-әдістемелік сипаттамасы

Оқу нәтижелерін бақылау түрлері

1-аралық бақылау:Миграцияның теориялық-әдіснамалық негізі модуль бойынша эссе.

2-аралық бақылау:Мигранттармен әлеуметтік жұмыстың практикалық көмек формалары модуль бойынша баяндама қабылдау.

Қорытынды бақылау:____

(Ағымдағы және аралық бақылау формалары оқытушылармен анықталынады)

(Қорытынды бақылау формасы кафедрамен анықталынады)

Курстың саясаты мен процедурасы

Оқу пәнін оқытуда оқытушының білім алушыларға қоятын нақты талаптары келтіріледі.

- Білім алушылардың кестеге сәйкес барлық сабақтарға міндетті түрде қатысуы;
- Сабақтарға алдын-ала дайындалу;
- СӨЖ уақтылы орындау және тапсыру;
- Сабақтың барлық түрлеріне дайындық тәуелсіз, шығармашылық сипатта болуы керек;
- Сабақ барысында белсенді жұмыс пен шығармашылық көрсету;
- Бақылаудың барлық түрлеріне қатынасу;
- Университеттің академиялық адалдық саясатын ұстану.

6. Пәннің оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

№ п/п	Автор, атауы, баспасы, шығарылған жылы	Ақпарат көзі	Бары (дана)	
			Кітапханада	Кафедрада
1	2	3	4	5
Негізгі әдебиеттер				

1	Миграция населения : учебное пособие для вузов / Л. Л. Рыбаковский. — Москва : Издательство Юрайт, 2020. — 480 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-534-11727-1 Источник: https://www.isras.ru/publ.html?id=8694	Оқулық	1	-
2	Қазақстан: кеңейтілген көші-қон профилі 2019. — Алматы: Қазақстан РеспубликасындағыКөші-қон жөніндегі халықаралық ұйым (кхұ)/ БҰҰ көші-қон агенттігі — Орталық Азия бойынша субаймақтық үйлестіру кеңсесі, 2020-146 б	Монография	-	1
3	Көші-қон үдерістеріндегі балаларға қолдау көрсету бойынша кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарына /қиын өмірлік жағдайдағы балаларды қолдау орталығына арналған практикалық нұсқаулық.2021 ж. 112 б.	Оқу құралы	- -	1
4	Ионцев В.А.Международная миграция: населения:теория и истрия изучения. – М.: Диалог-МГУ, 1999. – 370 с.–(Международная миграции янаселения: Россия и современный мир; Вып. 3). ISBN 5–89209–488–X	Оқу-әдістемелік құрал	-	1
5	Бритвина И.Б. Мигранты как объект социальной работы: Учебное пособие. – Курган: Изд-во Курганского гос. ун-та, 2012. - 248 с.	Оқулық	-	1
	Қосымша әдебиеттер			
5	Элен Сайедцивик и Жания Сазаонва. Исследование трудовой миграции в трех городах казахстана: алматы, астане и шымкенте.Август 2022 года. : Международная организация по миграции (МОМ) / Агентство ООН по миграции, Субрегиональный координационный офис по Центральной Азии в Республике Казахстан: Астана, 2022г.	Монография	-	2
6	Под общей редакцией чл.корр. РАН, д.э.н. С.В. Рязанцева (2020), Возвратная миграция: международные подходы и региональные особенности Центральной Азии. Учебное пособие. Международная организация по миграции (МОМ) – Агентство ООН по миграции, Алматы	Монография	-	2
7	Алуан түрлі қоғамдарды ықпалдастыру жөніндегі Любляна ұсынымдары.ЕҚЫҰ Астанадағы бағдарламалар офисі, 2015 ж. Қазақ тіліндегі аудармасы.2012 жыл, қараша. 86 б.	Құжат	-	1
8	Е.Е. Письменная Социология миграции и адаптации: Учебное пособие для студентов по направлению подготовки 39.03.01 – Социология (уровень бакалавриата). Профиль «Экономическая социология». – М.: Финансовый университет, Департамент социологии, истории и философии, 2018. – 274 с.	Оқуәдістемелік құрал	10	3

	Электрондық және интернет-ресурстар
	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2200000961
	https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migration-1

7.Білім алушылардың оқу нәтижелерін бағалау жүйесі

Білім алушылардың білімі, шеберлігі, дағдылары келесі жүйе бойынша бағаланады.

Әріптік жүйе бойынша баға	Баллдардың сандық эквиваленті	Пайыздық көрсеткіші	Дәстүрлі жүйе бойынша баға	Бағалау критерийлері
A	4,0	95-100	Өте жақсы	**A** бағасы студент бағдарламалық материалды терең және берік игерсе, оны толық, жүйелілікпен, сауатты және логикалық үйлесімді баяндаса, тапсырманың түрі өзгергенде жауап беруге қиналмаса, қойылған сұрақтарға еркін жауап берсе, монографиялық материалдарды білетіндігін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс дәлелдей алса, практикалық жұмыстарды орындауда жан-жақты дағдылар мен әдістерді пайдалана білсе, материалды өз бетімен қатесіз тұжырымдай білетіндігін және баяндай алатындығын көрсетсе қойылады.

А-	3,67	90-94		**А-** бағасы студент бағдарламалық материалды терең және берік игерсе, оны толық, жүйелілікпен, сауатты және логикалық үйлесімді баяндаса, тапсырманың түрі өзгергенде жауап беруге қиналмаса, қойылған сұрақтарға еркін жауап берсе, монографиялық материалдарды білетіндігін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс дәлелдей алса, практикалық жұмыстарды орындауда жан-жақты дағдылар мен әдістерді пайдалана білсе, материалды өз бетімен қатесіз тұжырымдай білетіндігін және баяндай алатындығын көрсетсе қойылады. Студенттің өзімен дұрысталатын, негізгі түсініктерде байқалатын кемшіліктер рұқсат етіледі.
В+	3,33	85-89	Жақсы	**В+** бағасы студент бағдарламалық материалды берік білсе, оны сауатты және мәні бойынша әдеби тілде баяндаса, қойылған сұраққа берген жауабында елеулі дәлелсіздікке жол бермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және практикалық мәселелерді шешетін қажетті дағдылары болса қойылады. Жауап беру кезінде оқытушының көмегімен кемшіліктерді дұрыстау рұқсат етіледі.

В	3,0	80-84		В бағасы студент бағдарламалық материалды берік білсе, оны сауатты және мәні бойынша әдеби тілде баяндаса, қойылған сұраққа берген жауабында елеулі дәлелсіздікке жол бермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және практикалық мәселелерді шешетін қажетті дағдылары болса қойылады. Жауап беру кезінде оқытушының көмегімен кемшіліктерді дұрыстау немесе елеусіз қателіктер рұқсат етіледі.

B-	2,67	75-79		B- бағасы студент бағдарламалық материалды берік білсе, оны сауатты және мәні бойынша әдеби тілде баяндаса, қойылған сұраққа берген жауабында елеулі дәлелсіздікке жол бермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және практикалық мәселелерді шешетін қажетті дағдылары болса қойылады. Бірақ, жауап беру кезінде елеулі кемшіліктер мен қателіктер, оқытушының жетектеуші сұрақтарды қою кезінде студенттің кемшіліктерді дұрыстауы рұқсат етіледі.
C+	2,33	70-74		**C+** бағасы студент толық жауап берсе, бірақ оны егжей-тегжейлі білмесе, дәлсіздіктерге, жеткіліксіз тұжырымдамаларға жол берсе, бағдарлама материалын баяндаудағы жүйелікті бұзса және практикалық тапсырмаларды орындауда қиыншылықтар көретін болса. Негізгі тұжырымдамаларды анықтау кезінде студент өзін-өзі дұрстауда қиыншылық көретін болса 1–2 қаттелік рұқсат етіледі.
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	**C** егер студент толық жауап бермесе, логикалық үйлесімділігі мен реттілігі бұзылса, оны егжей-тегжейлі білмесе, дәлсіздіктерге, жеткіліксіз тұжырымдамаларға жол берсе, бағдарлама материалын баяндаудағы жүйелікті бұзса және практикалық тапсырмаларды орындауда қиыншылықтар көретін болса қойылады. Студент жалпы білімін мысал ретінде оқытушының көмегімен айқындай алады.

C-	1,67	60-64		**C-** бағасы студент толық жауап бермесе, логикалық үйлесімділігі мен реттілігі бұзылса, оны егжей-тегжейлі білмесе, дәлсіздіктерге, жеткіліксіз тұжырымдамаларға жол берсе, бағдарлама материалын баяндаудағы жүйелікті бұзса және практикалық тапсырмаларды орындауда қиыншылықтар көретін болса, ұғымдардың сипатын анықтауда өрескел қателіктер жасалатын болса қойылады. Жауап беру кезінде қорытындылар жасалмайды, Жалпыланған білімді нақты көріністерін анықтауға қабілеті көрсетілмейді.
D+	1,33	55-59		**D+** бағасы студент толық жауап бермесе, мысал келтіруге қиналса, логикалық үйлемсімсіз жауап берілсе, терминдерге, ұғымдар мен фактілерге сипаттама, құбылыстарға анықтама беруде едәуір үлкен материалдық қателіктер жасалса, берілген жауаптарға қорытынды жасалмаса, жауап сауатсыз болса, қосымша сұрактарға жауап беру кезінде, студент берілген жауаптың байланысы туралы тек оқытушының көмегімен ғана түсінсе қойылады.
D	1,0	50-54		**D-** бағасы студент толық жауап бермесе, логикалық үйлемсімсіз жауап берілсе, терминдерге, ұғымдар мен фактілерге сипаттама, құбылыстарға анықтама беруде едәуір үлкен материалдық қателіктер жасалса, берілген жауаптарға қорытынды жасалмаса, жауап сауатсыз болса, мысалдар келтірілмесе, студент берілген жауап пен басқа модульдердің немесе басқа пәндердің объектілерімен байланысын көрмесе, оқытушының қосымша және нақтылаушы сұрақтарынан кейін жасалған қателіктер дұрысталмаса қойылады.
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз	**FX** ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау формаларымен қарастырылған жеке тапсырманы

F	0	0-24		орындай алмаса, бағдарламамен қарастырылған негізгі әдебиеттермен жұмыс істемесе қойылады. **F** цифрлы эквиваленті ретінде 0-24 бағасы қолданылады, студент бағдарламалық материалдың едәуір бөлігін білмейтін болса, елеулі қателерге жол берсе, практикалық жұмыстарды үлкен қиындықпен орындайтын болса, моульдің жартысынан көп бөлігін игермесе, жауап беру кезінде карапайым сұрақтарға жауап бере алмаса қойылады